

Miejska Biblioteka Publiczna
w Siedlcach Podlaskiej

DZIAŁ WIEDZY O REGIONIE

ul. 22 Lutego 17a
21-100 Siedlce
tel. 72 21 11 22
redakcja@mbp.org.pl

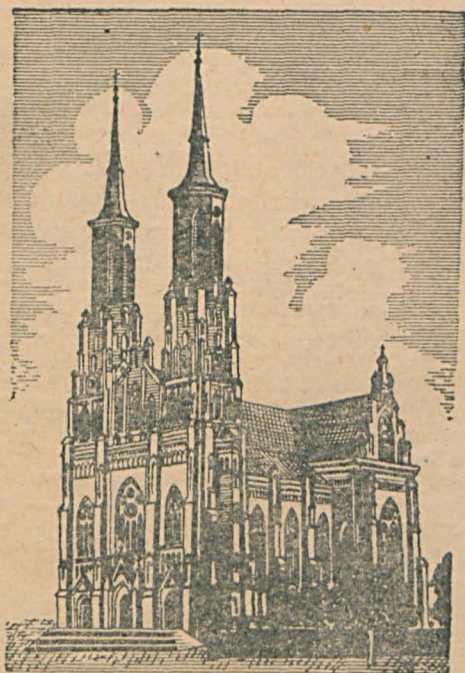
WIADOMOŚCI DIECEZJALNE PODLASKIE

ORGAN URZĘDOWY KURII DIECEZJALNEJ

Rok XXXVIII

Maj 1969

Nr 5

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI

KURIA DIECEZJALNA — SIEDLCE — SWIERCZEWSKIEGO 60

TELEFON 7 26

SPIS TREŚCI:

DZIAŁ URZĘDOWY

STOLICA APOSTOLSKA

7. Pontificalia Insignia — Motu Proprio Papieża Pawła VI
o odnowionym używaniu odznak Biskupich 97
8. Pontificales ritus — Instrukcja Kongregacji Obrzędów
o uproszczeniu obrzędów i odznak biskupich 99

EPISKOPAT POLSKI

9. List pasterski Episkopatu o dążeniu do jedności Chrześcijan na tydzień modłów o zjednoczenie Chrześcijan 1969 103
10. II Instrukcja Episkopatu Polski o posługiwaniu się przez duchownych pojazdami mechanicznymi 107

PRYMAS POLSKI

11. Zezwolenie na trzy Msze żałobne w tygodniu 108

SEKRETARIAT PRYMASA POLSKI

12. Komunikaty o mianowaniu nowych Biskupów przez Ojca Świętego Pawła VI 109

Z ORDYNARIATU

13. List pasterski Biskupa Podlaskiego na Wielki Post 110
14. Urzędowa wizyta w Stolicy Apostolskiej (ad limina Sanctorum Apostolorum) 113
15. Nominacje i zmiany wśród duchowieństwa 115
16. Rekolekcje dla kapłanów 117
17. Egzamininy kapłańskie w roku 1969 119
18. Wizytacje kanoniczne 121

Wydawca: Kuria Diecezjalna Siedlecka, Siedlce, ul. Swierczewskiego 60.

Redaktor: Ks. Stanisław Olechowski, Zam. 53/1969. Nakład 800+25, P-37.

Cena zł 10,—

Drukarnia Loretańska, Warszawa 4, ul. Józefa Sierakowskiego 6.

WIADOMOŚCI DIECEZJALNE PODLASKIE

ORGAN URZĘDOWY KURII DIECEZJALNEJ

Rok XXXVIII

Maj 1969

Nr 5

DZIAŁ URZĘDOWY

STOLICA APOSTOLSKA

7

PISMO APOSTOLSKIE PAPIEŻA PAWŁA VI O ODNOWIONYM UŻYWANIU ODZNAK BISKUPICH

(Motu proprio „Pontificalia Insignia”)

Odnaki biskupie (Pontificalia insignia) dlatego w ciągu wieków zostały ustanowione i przyjęte przez Kościół, aby święta godność Biskupów została lepiej ukazana wiernym, co zwłaszcza zachodzi wtedy, gdy w uroczysty sposób są one przekazywane w samym obrzędzie święceń, czyli konsekracji, przy zastosowaniu odpowiednich formuł, które podkreślają urząd pasterski nowego Biskupa, mającego przewodniczyć powierzzonej sobie ovczarni. Nie brakowało również pisarzy, zwłaszcza w wiekach średnich, którzy o tych odznakach pisali rozprawy, ukazując ich znaczenie pastoralne i duchowe. Prace te bowiem objaśniały godność i władzę Biskupa, który jako pasterz i nauczyciel swoich owiec, ma obowiązek je prowadzić i żywić. Jego należy uważać za arcykapłana swojej ovczarni, od niego w pewnym stopniu również pochodzi i zależy życie chrześcijańskie wiernych.¹

Z czasem jednak odnaki pontyfikalne, które przez wiele wieków należały wyłącznie do biskupów, zostały przyznane innym mężom kościelnym, pomagającym biskupom w wykonywaniu ich posługiwania, albo tym prałatom, którzy podobnie jak opaci w swych klasztorach, lub terytoriach, korzystali w jakiejś mierze z jurysdykcji, wyjętej spod władzy Biskupa miejscowego, a wreszcie innym licznym duchownym, czy to w poszczególnych wypadkach, czy też ogólnie, jako wyraz godności lub wyróżnienia. Stało się więc tak, że w naszych czasach wielu duchownych, nie posiadających godności biskupiej, zostało obdarzonych, z różnych powodów i w różnym zakresie, przywilejem odznak biskupich, stosownie do norm, podanych bądź to w Kodeksie Prawa Kanonicznego, bądź to w piśmie Apostolskim naszego Poprzednika św. Piusa X „Inter multiplices”, wydanym dnia 21 lutego 1905 r., bądź wreszcie w Konstytucji Apostolskiej „Ad incrementum”, wydanej przez Poprzednika Naszego Piusa XI, dnia 15 sierpnia 1934 roku.

¹ Sob. Wat. II, Konst. o św. Liturgii, Sacrosanctum Concilium, n 41: AAS 56/1964 s. 111.

Ostatni zaś Sobór Powszechny Watykański II przedstawił w nowym świetle godność i zadania Biskupów w Kościele, oraz wyraźniej ukazał różnicę zachodzącą między nimi a kapłaństwem drugiego stopnia. Ponadto Sobór, mówiąc o czynnościach liturgicznych, postanowił: „obrzędy niech się odznaczają szlachetną prostotą... niech będą dostosowane do pojętności wiernych, aby na ogół nie potrzebowały wielu wyjaśnień”².

Pierwotkami bowiem, które wchodzą do świętych czynności są znaki, przedstawiające niewidzialne sprawy Boże,³ one przeto z łatwością i bezpośrednio, o ile to tylko jest możliwe, powinny być przyjęte przez wiernych, aby z kolei podnosiły ich do rzeczy wyższych.

Dlatego wśród zasad odnowy świętej Liturgii znajduje się również i ta, która słusznie zaleca, „aby noszenie odznak pontyfikalnych było zastrzeżone tym duchownym, którzy posiadają sakrę biskupią albo jakąś szczególną jurysdykcję”⁴. Biorąc pod uwagę charakter i warunki naszych czasów, które przywiązują duże znaczenie do wyrażania prawdy w przedstawianiu rzeczy w znakach liturgicznych, a także uwzględniając konieczność nadania szlachetnej prostoty obrzędowi świętemu, bardzo wypada przywrócić właściwe użycie, zgodnie z rzeczywistością, odznak biskupich, by po przez nie jaśniej została wyrażona godność i posłannictwo pasterzowania ludem Bożym.

Dla wypełnienia przeto woli świętego Soboru, Apostolską Naszą powagą, z własnej woli i z pełną świadomością, postanawiamy co następuje:

1. W myśl tego, co w art. 130 Konstytucji o świętej Liturgii zostało postanowione, nakazujemy, ażeby odąd odznakami pontyfikalnymi posługiwali się, oprócz Biskupów, następujący tylko prałaci, nie posiadający wprawdzie godności biskupiej, ale wyposażeni w prawdziwą jurysdykcję, a mianowicie:

- a) Legaci Ojca Świętego;
- b) Opaci i Prałaci, którzy mają jurysdykcję na terytorium, oddzielnym od jakiegokolwiek diecezji (por. KPK, kan. 319 § 1; kan. 325);
- c) Administratorzy Apostolscy, ustanowieni na trwałe (kan. 315 § 1);
- d) Opaci zakonni, sprawujący rządy po otrzymaniu benedykcji (kan. 625).

2. Tymi samymi odznakami pontyfikalnymi, za wyjątkiem katedry i pastorału, mogą posługiwać się, chociażby nie mieli godności biskupiej:

a) Administratorzy Apostolscy ustanowieni na określony przeciąg czasu (kan. 351, § 2, 2°; por. także kan. 308);

b) Wikariusze Apostolscy i Prefekci Apostolscy (kan. 308).

3. Prałaci, o których mowa w nn. 1 i 2, cieszą się wspomnianymi prawami tylko na własnym terytorium i na czas trwania urzędu. Opaci zaś Prymasi i Opaci Generalni Kongregacji monastycznych w czasie trwania urzędu mogą posługiwać się odznakami pontyfikalnymi we wszystkich klasztorach swego Zakonu lub Zgromadzenia. Inni natomiast Opaci zakonni, sprawujący rządy, cieszą się tymże prawem w każdym klasztorze swego Zakonu, ale za zgodą Opata, lub Przeora konwentu tegoż klasztoru.

4. Opaci zakonni sprawujący rządy po otrzymaniu benedykcji, gdy utracą swe rządy, a także Opaci tytularni, mogą posługiwać się odznakami biskupimi w jakimkolwiek klasztorze swego Zakonu, lub swej Kongregacji, ale za zgodą Opata, lub Przeora konwentu tegoż klasztoru.

² Tamże, n. 34: AAS 56 (1964) s. 109.

³ Por. tamże, n. 33: AAS 56 (1964) s. 108.

⁴ Tamże, n. 130: AAS 56 (1964) s. 133.

5. Inni Prałaci, nie mający godności biskupiej, a mianowani przed niniejszym Pismem Apostolskim, mogą zachować przywileje, z jakiegokolwiek tytułu, czy to osobiście, czy też kolegialnie im udzielone, odnośnie używania odznak biskupich, z których dzisiaj korzystają. Zgodnie z przepisami prawa, tych przywilejów mogą się jednak zrzec sami dobrowolnie.

6. Mając przed oczyma tak to, co święty Sobór Powszechny świeżo postanowił, jak też przedstawione przez nas zasady o przestrzeganiu prawdziwości znaku w świętych czynnościach, Prałaci, którzy w przyszłości będą mianowani, za wyjątkiem tych, o których mowa w nn. 1 i 2, nie będą mieli prawa używania odznak pontyfikalnych.

7. Wszystko, co zostało powiedziane tu o Prałatach, ma moc także w stosunku do duchownych, którzy z jakiegokolwiek tytułu posługują się odznakami biskupimi.

8. To, co niniejszym Pismem Apostolskim zostało nakazane, zaczyna obowiązywać od dnia 8 września bieżącego roku.

Cokolwiek natomiast przez Nas tym pismem, z własnej woli wydanym, zostało postanowione, nakazujemy, by miało moc prawną, bez względu na wszelkie przeciwne zarządzenia, godne nawet szczególnej wzmianki.

Dan w Rzymie, u św. Piotra, dnia 21 czerwca 1968 roku, szóstego Nszego Pontyfikatu.

Papież Paweł VI

8

ŚWIĘTA KONGREGACJA OBRZĘDÓW

INSTRUKCJA O UPROSZCZENIU OBRZĘDÓW I ODZNAK BISKUPICH

Obrzędy, sprawowane przez Biskupów („Pontificales Ritus”), były wielce cenione i otaczane staranną troskliwością zgodnie ze święcie przestrzeganym w ciągu wieków zwyczajem, świadczą one bowiem nie tylko o uszanowaniu jakim otaczana jest w Kościele godność Biskupów, ale również jasno ukazują oczom wiernych samą tajemnicę Kościoła.

Jak wielkim zaś uszanowaniem otacza Kościół obrzędy, sprawowane przez Biskupa i to również w dzisiejszych czasach wnioskować można z „Caeremoniale Episcoporum”, w którym powagą Papieży, zostały zebrane przepisy, potrzebne do kierowania nabożeństwami pontyfikalnymi.

Jednak tego rodzaju księga, przechowująca czcigodne tradycje dawnych nabożeństw, w których pod przewodnictwem Biskupa, kapłani, diakoni i inni studzy ołtarza, wykonują swoje posługiwanie, w obecności zgromadzonego ludu, zawiera również rzeczy niekiedy przestarzałe i mniej zgodne z naszymi czasami.

Dlatego, po rozpoczęciu odnowy liturgicznej, poprzez którą święte obrzędy mają być sprowadzone do szlachetnej prostoty i do wyrażania prawdy, której są znakami, liczni Biskupi usilnie prosili, ażeby również zostały uproszczone biskupie celebry i odznaki pontyfikalne.

Po starannym rozważeniu tej sprawy, mimo iż nie sposób przepracować w całości „Caeremoniale Episcoporum”, zanim nie dokona się ostatecznego odnowienia Ordo Missae, brewiarza i roku liturgicznego, wydaje się rzeczą odpowiednią już teraz dać pewne przepisy, które pozwoliłyby osiągnąć większą prostotę obrzędów pontyfikalnych, przy zachowaniu wszakże ich dostojństwa.

Dlatego też wprowadza się zaraz następujące zmiany.

I. Kapłani i inni służy ołtarza w czasie celebracji Biskupa

a) Kapłani i asysta we Mszy koncelebrowanej.

1. Celem szczególniejszego uwidocznienia Kościoła, które w Eucharystii tak mocno się zaznacza, gdy Najświętszej Ofierze przewodniczy Biskup, otoczony kapłanami i sługami ołtarza, oraz czynnie uczestniczącym w niej ludem, bardzo wypada, aby, po przywróceniu praktyki koncelebry, uroczystość odprawiającemu Biskupowi, w myśl czcigodnej tradycji Kościoła, towarzyszyli obecni kapłani przez wspólne z nim koncelebrowanie.

Ponieważ zaś większa sposobność koncelebrowania Mszy świętej z Biskupem przysługuje kapłanom odznaczającym się jakąś godnością:

a) czynności prezbitera asystenta wykonuje jeden z kapłanów koncelebrujących;

b) gdy brak diakonów, miejsce diakonów asystujących mogą zająć dwaj kapłani koncelebransi¹.

b) Prezbiter i diakoni asystenci.

2. Zadaniem prezbitera asystenta jest stać przy Biskupie, gdy odczytuje on teksty mszalne. Poza ołtarzem księgę trzyma przed Biskupem jeden z asystujących.

3. Gdy Biskup zajmuje miejsce na katedrze obok niego asystują wedle zwyczaju kapłani odznaczający się większą godnością. Wolno jednak diakonowi, albo, w razie konieczności, również diakonowi i subdiakonowi, usługującym podczas Mszy świętej, asystować Biskupowi, gdy zajmuje on miejsce na katedrze, a także wypełniać posługi diakonów asystentów przy ołtarzu.

c) Diakoni i subdiakoni.

4. Wypada, dla pełniejszego ukazania prawdziwych stopni święceń i posługiwania w czasie sprawowania Eucharystii, której przewodniczy Biskup, aby nie wykluczać rzeczywistych diakonów i subdiakonów, o ile są obecni, od funkcji diakona ołtarza i subdiakona we Mszy św.

5. Nic nie stoi na przeszkodzie, aby więcej diakonów, o ile są obecni, ubranych w przysługujące im szaty, wykonywało różne między sobą rozdzielone funkcje.

6. Wypada, aby Biskupowi odprawiającemu Mszę świętą czytana usługiwał przynajmniej jeden diakon, ubrany w humerał, albę, pasek i stułę; on też czyta Ewangelię i posługuje przy ołtarzu².

7. W Wielki Czwartek, podczas Mszy świętej, gdy nie ma diakonów, i subdiakonów, w liczbie przewidzianej przez rubryki, może ich być mniej. Jeżeli jednak nie ma zupełnie diakonów i subdiakonów, Oleje święte niosą kapłani koncelebrujący.

d) Kanonicy asystujący w chórze.

8. Podczas Mszy pontyfikalnej Biskupa kanonicy asystujący są zawsze ubrani w strój chórowy.

e) Niżsi członkowie asysty.

9. Posługujący Biskupowi przy katedrze nie nakładają na siebie kap.

II. Krzesło (sedes) czyli katedra Biskupa

10. Podwyższone krzesło Biskupa otrzymuje czcigodną i tradycyjną nazwę „katedra”.

¹ Por. Ritus servandus in concelebratione Missae, nn. 18 i 19.

² Por. Ritus servandus in celebratione Missae (1965) n. 44.

11. Nie należy otąd umieszczać nad katedrą baldachimu; ze szczególną jednak troską trzeba zachować cenne dzieła sztuki, przekazane przez wieki. Zresztą istniejących już baldachimów nie można usuwać, zanim najpierw nie wysłucha się zdania Komisji liturgicznej i Komisji do Spraw sztuki sakralnej.

12. Ilość stopni katedry należy tak dostosować, uwzględniając strukturę poszczególnych kościołów, aby Biskup był dobrze widziany przez wiernych i aby było widoczne, że rzeczywiście przewodniczy całej wspólnocie wiernych.

13. Jedna niech zawsze będzie katedra biskupia; na niej też niech zasiada Biskup kiedy odprawia, lub przewodniczy pontyfikalnym nabożeństwom. Innym zaś Biskupom, lub Prałatom w kościele obecnym, należy przygotować siedzenie w odpowiednim miejscu, które jednak nie powinno być urządzone na sposób katedry.

III. Uproszczenie w używaniu niektórych szat i odznak pontyfikalnych

14. Biskup, gdy ubiera się zgodnie z rubrykami w albę nie zostawia pod nią rakiety.

15. Według upodobania (ad libitum) Biskup może używać:

- a) pończoch pontyfikalnych i sandałów;
- b) rękawiczek, z możliwością, o ile zechce, używania ich zawsze w kolorze białym;
- c) artystycznej klamry (formale), nakładanej na kapę;

16. Znosi się natomiast:

- a) tunikę biskupią, dotąd nakładaną pod dalmatykę;
- b) gremiał ozdobny, zachowując inne nakrycie, ilekroć razy zajdzie prawdziwa konieczność, na przykład w czasie namaszczenia;
- c) poduszkę podsuwaną z okazji jakiegoś przyklęknięcia.

17. Dalmatykę, zgodnie z wiekową tradycją, Biskup wkłada na siebie, kiedykolwiek uroczystość odprawia. We Mszy czytanej używa jej również: w czasie konsekracji Biskupa, udzielania święceń, błogosławienia opata, błogosławienia przeoryszy, błogosławienia i konsekracji dziewic, oraz konsekracji kościoła i ołtarza. Dla słusznej jednak przyczyny może nie wkładać dalmatyki pod ornat.

18. Podczas jakiegokolwiek czynności liturgicznej Biskup używa tylko jednej mitry, która w zależności od danej celebry będzie albo prosta albo ozdobna.

19. Pastorału może używać, za zgodą miejscowego Ordynariusza, każdy Biskup, który odprawia pontyfikalne nabożeństwo.

20. Dla podkreślenia większej godności i czci należnej krzyżowi, w czasie procesji powinno się nieść tylko jeden krzyż. Jeśli obecny jest Arcybiskup, ma to być krzyż arcybiskupi, który niesie się na czele procesji, z wizerunkiem Chrystusa zwróconym do przodu. Wskazaniem jest umieścić krzyż niesiony w procesji przy ołtarzu, tak aby był równocześnie krzyżem ołtarzowym. W przeciwnym wypadku należy go schować.

IV. Pewne zmiany i opuszczenia w obrzędach pontyfikalnych

a) Nakładanie i zdejmowanie szat:

21. W każdej czynności liturgicznej Biskup wkłada, lub zdejmuje szaty pontyfikalne w secretarium, lub gdy go nie ma, w zakrystii, albo też na katedrze, a nawet, stosownie do miejscowych warunków, przed ołtarzem. Nie należy kłaść szat i insygniów na ołtarzu.

22. Kiedy Biskup przed Mszą Św. przewodniczy w secretarium odpowiadającej porze dnia Godzinie brewiarzowej, wówczas ornat nakłada na siebie przed rozpoczęciem modlitw.

b) *Księga Ewangelii.*

23. Księga Ewangelii, najlepiej różna od lekcjonarza, powinna być niesiona przez subdiakona na początku Mszy świętej. Po ucałowaniu ołtarza i Ewangeliarza przez odprawiającego Biskupa, księga ta powinna zostać na środku ołtarza. Weźmie ją dopiero diakon, po odmówieniu „Munda cor“, zanim poprosi Biskupa o błogosławieństwo przed odśpiewaniem Ewangelii.

c) *Liturgia słowa we Mszy świętej, w której Biskup przewodniczy, gdy jej sam nie odprawia.*

24. Kiedy Biskup, w myśl n. 13, przewodniczy Mszy świętej, gdy jej sam nie odprawia, wtedy może w liturgii słowa to wszystko wykonać, co zwyczajnie należy do celebransa.

d) *Niektóre opuszczenia.*

25. Biskupa mają wszyscy pozdrawiać już nie przez przyklęknięcie, lecz przez ukłon głowy. Podobnie służba ołtarza wykonuje swoje funkcje przed Biskupem na stojąco, chyba że inaczej każą względy praktyczne.

26. W czasie czynności liturgicznych do umycia rąk Biskupa nie usługują już jego domownicy, lecz akolici, lub klerycy.

27. Znosi się wszystko co w „Caeremoniale Episcoporum“ zostało postanowione tak odnośnie otaczania półkolem Biskupa, jak również związanego z tym recytowania na przemian pewnych tekstów liturgicznych.

28. Podobnie znosi się pregustację chleba, wina i wody, o którym mowa w „Caeremoniale Episcoporum“.

29. Jeżeli przed Mszą Świętą Biskup przewodniczy w odmawianiu godziny brewiarzowej, opuszcza wtedy modlitwy przed Mszą świętą, przepisane przez „Caeremoniale Episcoporum“.

30. We Mszy świętej, której Biskup przewodniczy, jeżeli jej sam nie odprawia, wodę do kielicha na offertorium błogosławi nie Biskup, lecz celebrans.

31. Wolno Biskupowi nie używać mitry i pastorału, gdy przechodzi z miejsca na miejsce, a odległość jest mała.

32. Biskup nie używa mitry, chyba że już ją ma na sobie, kiedy umywa ręce i jest okadzany.

e) *Błogosławieństwo biskupie.*

33. Znosi się błogosławieństwo po homilii, o którym mowa w „Caeremoniale Episcoporum“.

34. Kiedy Biskup, zgodnie z prawem, udziela błogosławieństwa papieskiego, wtedy błogosławieństwo to, z właściwą sobie formułą, zastępuje zwykle błogosławieństwo na końcu Mszy świętej.

35. Arcybiskupowi, gdy błogosławi, nie przynosi się krzyża.

36. Biskup bierze pastorał zanim rozpocznie formułę błogosławieństwa, aby jej nie przerywać, opuszcza przepisane w tym wypadku przez „Ritus servandus“, n. 87, podniesienie i rozłożenie rąk.

Arcybiskup ponadto przyjmuje mitrę przed samym błogosławieństwem.

37. Po udzielonym błogosławieństwie, zanim Biskup odejdzie, w mitrze i z pastorałem oddaje rewerencję ołtarzowi. Paliusz, o ile ma do niego prawo, zdejmuje nie przed ołtarzem, ale w secretarium.

V. *Pralaci nie obdarzeni godnością biskupią, inni duchowni
oraz o innych jeszcze czynnościach liturgicznych*

38. Wszystko to, co w tej Instrukcji zostało powiedziane o przywróceniu większej prostoty szat, insygniów i obrzędów pontyfikalnych, a także o niektórych zmianach i opuszczeniach, odpowiednio dostosowane, odnosi się również do Pralatów i duchownych nie obdarzonych godnością biskupią, którym przysługują jednak, bądź to z prawa, bądź z przywileju, pewne odznaki (insygnia) pontyfikalne.

39. Opuszczenia i zmiany wyżej podane, odnoszą się również do wszystkich czynności liturgicznych, sprawowanych przez innych duchownych.

Instrukcję niniejszą, przygotowaną przez Świętą Kongregację Obrzędów i Radę do wykonania Konstytucji o św. Liturgii, Ojciec Święty Paweł VI, dnia 10 czerwca 1968 roku, łaskawie zatwierdził i powagą swoją umocnił oraz nakazał ogłosić, postanawiając równocześnie, by nabrała ona mocy obowiązującej od dnia 8 września 1968 roku, od święta Narodzenia Najświętszej Maryi Panny.

Rzym, dnia 21 czerwca 1968 roku.

(—) *Benon Kard. Gut*
Prefekt Św. Kongregacji Obrzędów
i Przewodniczący „Rady“

(—) † *Ferdynand Antonelli*
Arcybiskup tyt. Idykrzy
Sekretarz Św. Kongregacji Obrzędów

EPISKOPAT POLSKI

9

LIST PASTERSKI EPISKOPATU O DAŻENIU DO JEDNOŚCI CHRZEŚCIJAN NA TYDZIEŃ MODŁÓW O ZJEDNOCZENIE CHRZEŚCIJAN

Umiłowany w Panu Ludu Boży!

Wstęp

Szczególną troską o jedność Kościoła brzmią słowa Zbawiciela w Jego modlitwie arcykapłańskiej na Ostatniej Wieczerzy: „A nie tylko za nimi (tzn. za uczniami) ja proszę, ale i za tymi, którzy dzięki ich słowu będą wierzyć we mnie: *aby wszyscy stanowili jedno*, jako Ty, Ojcze we mnie, a ja w Tobie“ (J 17, 20—21).

Nie sprawia nam trudności zrozumienie tej szczególnej troski Pana Jezusa. Jeżeli wielkie znaczenie ma jedność, pokój i zgoda wśród członków każdej rodziny, tym bardziej wśród wielkich rodzin poszczególnych społeczeństw, a jeszcze bardziej w całej Rodzinie ludzkiej — to jakże niewspółmiernie większe jest znaczenie jedności i życia w pokoju i miłości w wielkim Organizmie, którym jest Kościół Chrystusowy. Wszak Jego Założycielem jest jeden Chrystus, jedna miłość Chrystusowa, jeden i ten sam wspólny cel — przynajmniej ostateczny — i te same środki prowadzące do celu.

O tej jedności mówi Sobór Watykański II w Konstytucji dogmatycznej *O Kościele*: „A że Kościół jest w Chrystusie niejako sakramentem, czyli znakiem i narzędziem wewnętrznego zjednoczenia z Bogiem i jedności

całego rodzaju ludzkiego, przeto podejmując naukę poprzednich Soborów, pragnie on wyjaśnić dokładniej swoim wiernym i całemu światu naturę swoją i powszechne poslannictwo. Warunki naszej epoki nadają temu za-daniu Kościoła szczególnie pilny charakter; chodzi o to, aby wszyscy lu-dzie, złączeni dziś ściślej więzami społecznymi, technicznymi, kultural-nymi, osiągnęli pełną jedność również w Chrystusie“ (Konstytucja dogma-tyczna o Kościele, 1).

O dążeniu do tej właśnie jedności, która według Soboru Nicejskiego I jest jedną z zasadniczych cech Kościoła Chrystusowego, pragniemy obecnie do Was mówić w liście pasterskim.

I. Współczesne dążenie do jedności

Kościółowi Katolickiemu, który niesie światu nieprzemijający skarb Wiary, zawsze leżała na sercu jedność, jakiej życzył sobie Zbawiciel. O nią Kościół się modlił i zabiegał. Każda jednak epoka dziejów ludzkich musi szukać właściwych sobie metod i środków dla przeprowadzenia swych celów. Tak jest i ze współczesnym dążeniem ekumenicznym, które jest dążeniem do jedności chrześcijan. Chyba w żadnym okresie historii pra-gnienie jedności nie było tak powszechne i silne, jak obecnie. W epoce technicznej cywilizacji i szerzącego się ateizmu należy w tym widzieć, jak stwierdził Ojciec Św. Jan XXIII, tchnienie Ducha Świętego, napomi-nającego rozdzielonych braci do wierności dla Prawdy i Miłości Chrystu-sowej. Współczesny ruch ekumeniczny, zapoczątkowany blisko 60 lat te-mu, obejmował stopniowo swymi wpływami społeczności religijne prote-stanckie, prawosławne i Kościół katolicki.

W rozwoju działalności ekumenicznej nie tylko Kościół Katolicki, ale całe Chrześcijaństwo zawdzięcza niezmiernie wiele dwom ostatnim pa-pieżom. Pełen miłości i dobroci dla każdego człowieka Jan XXIII stworzył „erę ekumeniczną“ w Kościele Katolickim, powołał do życia Sekretariat dla Spraw Jedności Chrześcijan, zwołał Sobór i jako jedno z zadań wy-znaczył mu cel ekumeniczny: zjednoczenie chrześcijan. Umierając, ofiaro-wał swe życie za Sobór Powszechny i jedność chrześcijan.

Dzieło Jana XXIII prowadzi dalej Papież Paweł VI. Pełen pokory i mi-łości do Chrystusa żyjącego w Kościele, zabiega szczególnie o pojednanie z Kościołem prawosławnym. Otwierając w roku 1963 drugą sesję Soboru, mówił m. in. na temat podziału chrześcijan, przy czym, w słowach pełnych szczerości i pokory, wyznał, że odpowiedzialność za to rozbiecie jest po-niekąd wspólna: dlatego chrześcijanie muszą wzajemnie przebaczyć sobie dawne urazy i szukać wspólnie drogi do pojednania i miłości. Widzieliśmy później Ojca Św. Pawła VI, jak stąpił po Drodze Krzyżowej w Jerozoli-mie, jako pielgrzym do ziemi ojczystej Chrystusa Pana. Szedł tam do źró-dła Kościoła i Chrześcijaństwa z nadzieją i przekonaniem, że powrót do źródeł pierwszych wieków, gdy Chrześcijaństwo było jednością, zbliży i teraz chwilę pojednania. W Ziemi Świętej nastąpiło pierwsze spotkanie Pawła VI z Atenagorasem I, Patriarchą Konstantynopola. Wymieniony między Ojcem Św. i Patriarchą „pocałunek pokoju“, zrodził dalsze owoce zbliżenia między Kościołem Zachodnim i Wschodnim; wzajemne zniesienie ekskomunik, rzuconych przed dziewięćmiu wiekami, podróż Pawła VI do Efezu w Turcji w lipcu 1967 r. i rewizyta patriarchy Atenagorasa w Rzy-mie w październiku 1967 r.

I my, Biskupi polscy, „jako prawowici następcy Apostołów i członkowie Biskupiego Kolegium... świadomi wzajemnej łączności między sobą“, na których spoczywa troska „o wszystkie Kościoły“, albowiem „z ustanowie-

nia Bożego i z natury misji apostołskiej każdy... (z nas) ...wraz ze wszystkimi innymi jest odpowiedzialny za Kościół" (Dekr. o past. zad. bisk. w Kośc.), niejednokrotnie dawaliśmy wyraz naszej troski o tę tak ważną sprawę. Czyniliśmy to w słowie z okazji nabożeństw ekumenicznych, czy w organizowaniu i popieraniu różnego rodzaju inicjatyw, zmierzających do rozpowszechnienia idei zjednoczenia chrześcijan, czy wreszcie przez ustanowienie Komisji Ekumenicznej Episkopatu Polski. Jej celem jest prowadzenie prac, zmierzających do zjednoczenia wszystkich wierzących w Chrystusa. Tym zaś Słowem pasterskim pragniemy dać wyraz naszej wspólnej troski, aby w Kościele świętym w naszej Ojczyźnie szerzył się duch ekumeniczny, biła do nieba żarliwa modlitwa o jedność chrześcijan, wzrastała życzliwość, zrozumienie i miłość między wszystkimi chrześcijanami, zbliżała się upragniony dzień pojednania.

Ból podziału chrześcijan w zasięgu ogólności światowej nie może nam przesłonić faktu, że to rozdarcie dotyka i chrześcijan w naszej Ojczyźnie. Nawet w obecnych granicach Polski, zdawałoby się obejmujących ludność narodowo i wyznaniowo jednolitą, żyjemy wspólnie z dość pokaźną liczbą prawosławnych, zamieszkałych zwłaszcza na wschodnich terenach Ojczyzny, z ewangelikami, których gminy wyznaniowo rozrzucone są po całym Kraju, oraz innymi wspólnotami chrześcijańskimi. Choć wszyscy jesteśmy odrodzeni z wody i Ducha świętego (J. 3, 5), choć wszyscy nosimy chwalebne imię wyznawców Chrystusa, nie tworzymy jednej rodziny Bożej i nawet Tysiąclecie chrześcijaństwa w Polsce przeżywalimy w rozłące. Wprawdzie w porównaniu z katolikami liczba chrześcijan prawosławnych ewangelików i innych wspólnot chrześcijańskich jest w Ojczyźnie naszej procentowo niewielka, ale Bóg nie mierzy serc ludzkich liczbami, lecz miarą wiary, nadziei i miłości. Wierność dla Chrystusa zobowiązuje nas do starań o zaprowadzenie jedności chrześcijan w naszym kraju.

II. Współczesne zadania ekumeniczne Ludu Bożego w Polsce.

Jak zaznacza Sobór Watykański II, „o odnowienie jedności troszczyć się ma cały Kościół, zarówno wierni jak i ich pasterze, każdy wedle własnych sił, czy to w codziennym życiu chrześcijańskim, czy też w badaniach teologicznych i historycznych“ (Dekret o Ekum. 5). Przede wszystkim, jako Pasterze świętego Kościoła Katolickiego w Polsce, pragniemy dać wyraz naszej wielkiej radości, że wasza wiara i miłość do Kościoła Powszechnego przejawia się również w coraz szerszym upowszechnieniu się na terenie całego Kraju modlitwy o zjednoczenie chrześcijan.

Ta modlitwa jest nie tylko dowodem waszego posłuszeństwa dla nakazów Soboru, ale i katolickiej świadomości, jak rozdarcie chrześcijan przeciwnie jest intencjom Chrystusa Pana i stanowi grzech przeciwko miłości bratniej. Wydaje się, że my dziś daleko lepiej rozumiemy sens i uczucia modlitwy Chrystusowej o jedność, wypowiedzianej na Ostatniej Wieczery, bo odczytujemy tę modlitwę z odległości długowiekowych podziałów chrześcijan. Jesteśmy w tej chwili w wyjątkowym momencie dziejów Kościoła, kiedy zaczynamy odczuwać niepokój, że my, którzy „uwierzyliśmy miłości“ (I J 4, 16) i miłość wzięliśmy jako podstawowe przykazanie własnego życia, pozostajemy rozdzieleni we własnej rodzinie chrześcijańskiej. Modlitwa łączy nas ponadto z Bogiem, przygotowuje nasze serca na działanie łask Ducha świętego i czyni podatnymi na Jego natchnienie. Każde zaś dzieło Boże, a za takie należy niewątpliwie uważać jedność Kościoła świętego, jest przede wszystkim działaniem Łaski.

Z modlitwą o jedność chrześcijan musi łączyć się odnowa i wzrost życia w pełni chrześcijańskiego każdego katolika, albowiem „nie ma prawdziwego ekumenizmu bez wewnętrznej przemiany“ — stwierdza Sobór Watykański II (Dekr. o ekum. 7). Wzrost wiary i miłości każdego z nas jest wzrostem naszej wierności w powołaniu, a zatem zbliżeniem do Boga i Chrystusa. „Niech pamiętają wszyscy wyznawcy Chrystusa, że tym lepiej posuwają naprzód sprawę jedności chrześcijan, a nawet ją realizują, im bardziej nieskazitelne usiłują wieść życie w duchu Ewangelii. Im mocniejszą więzią będą zespoleni z Ojcem, Słowem Bożym i Duchem Św., tym głębiej i łatwiej potrafią pomnożyć własne braterstwo“. (Dekr. o ekumen. 7). Takie znaczenie mają wszystkie reformy Kościoła, podjęte na Soborze i urzeczywistniane obecnie w Kościele.

Wewnętrzna przemiana serca musi ukazać się w prawdziwie braterskim stosunku do braci chrześcijan prawosławnych, ewangelików i innych wspólnot chrześcijańskich. Nie może być miejsca w naszych sercach dla uprzedzeń, dla powierzchownych sądów i krzywdzących, dla obojętności wobec wartości duchowych i religijnych, u nich przechowywanych. Miłość do Kościoła katolickiego i wiara w jego prawdziwość pozwala nam tym śmiało uznać w innych społecznościach chrześcijańskich to, co należy do wspólnej spuścizny chrześcijańskiej. Szczególnie należy okazywać cześć i szacunek dla miejsc kultu: świątyń i cmentarzy, w których gromadzą się nasi bracia na modlitwę społeczną. Ta miłość do naszych braci w Chrystusie powinna przejawiać się przy każdej okazji: na terenie wspólnego zamieszkania, przy pracy, w czasie odpoczynku, a szczególnie podczas wspólnych modlitw. Fakt zaś, że nasi bracia z innych wyznań chrześcijańskich są, jak wspomnieliśmy, stosunkowo nieliczni w naszym kraju, powinien pomnażać naszą życzliwość i miłość do nich, bo może na skutek swej szczupłej liczby, czują się nieraz zagubieni i trudniej jest im utrzymać się w wierze. Prawdziwa miłość według słów Apostoła „cierpliwa jest, łaskawa... nie zazdrości... nie unosi się pychą... nie szuka swego... nie pamięta złego, nie cieszy się z niesprawiedliwości, lecz współweseli się z prawdą“ (I Kor 13, 4—6).

III. Słowo miłości do braci innych wspólnot religijnych

A teraz niech nam wolno będzie wyrazić Wam, Bracia, aczkolwiek nie jesteście zjednoczeni, nasze uczucia słowami św. Pawła Apostoła: „Dzięki składamy Bogu zawsze za was wszystkich, wspominając was nieustannie w modlitwach naszych i pamiętając przed Bogiem i Ojcem naszym o dziele waszej wiary i wysiłku miłości i wytrwaniu w nadziei Pana naszego Jezusa Chrystusa“ (I Tes 1, 2—3). Starać się będziemy czynić to sami jak również będziemy uczyć wszystkich synów i córki Kościoła Katolickiego, aby o Was myśleć, mówić czy pisać z szacunkiem, życzliwością, miłością i prawdą. O to samo i Was prosimy; wdzięczni Wam będziemy za każde życzliwe słowo, jakie o Kościele Katolickim, o jego pasterzach i wiernych ukaże się na łamach pism kościelnych czy teologicznych.

Nie są nam obojętne także wasze trudności i kłopoty, które znamy i dobrze rozumiemy. Bądźcie przekonani o naszej uczciwości i szczerości wobec Was i zechciejcie w tym samym duchu spojrzeć na nasze religijne troski i poczyny. W postawie Kościoła Katolickiego nie ma, wbrew szerzonym nieraz osądzeniom, żadnej chęci panowania i narzucania swej woli innym. Prawdą jest, że Kościół Katolicki czuje się w pierwszej mierze odpowiedzialny za losy Wiary i Chrześcijaństwa w naszej Ojczyźnie.

Sądzimy jednak, że w ten sposób nie tylko nie szkodzimy waszej wierze i życiu religijnemu, lecz raczej umożliwiamy naszą wspólną chrześcijańską egzystencję i podtrzymujemy chrześcijańską tradycję ewangelizacji Narodu.

Musimy wspólnie nauczyć się — po jednej stronie i po drugiej stronie podziału wyznaniowego — oddzielenia spraw wiary i Kościoła od sporów narodowościowych, co tak ujemnie zaciążyło w przeszłości na naszych wzajemnych stosunkach. Do dawnych zaś niezafatwionych dotychczas spraw spornych, podchodzimy w duchu obopólnej lojalności, zrozumienia i chęci zgody. W ten sposób, przy pomocy łaski Bożej, przewycięzać będziemy stopniowo atmosferę nieufności, oddalenia i nieżyczliwości, co umożliwi podjęcie bliższych kontaktów religijno-kościelnych i nawiązanie owocnego dialogu. Niech naszą wspólną dewizą będą słowa deklaracji, podpisanej przez Ojca Św. Pawła VI i Patriarchę Atenagorasa I w Rzymie, w październiku 1967 r. „Duch, jaki powinien ożywiać nasze wysiłki, jest duchem wierności wobec prawdy i duchem wzajemnego zrozumienia we wspólnym pragnieniu unikania uraz przeszłości i jakichkolwiek dążeń do przewagi duchowej czy intelektualnej którejs z stron“.

IV. *Zakończenie*: W zakończeniu Dekretu o ekumenizmie stwierdza Sobór Watykański II, że: święty plan pojednania wszystkich chrześcijan w jedności jednego i jedynego Kościoła Chrystusowego, przekracza ludzkie siły i zdolności. To też nadzieję swą pokłada całkowicie w modlitwie za Kościół, w miłości Ojca ku nam, w mocy Ducha Świętego. „A nadzieja nie zawodzi, gdyż miłość Boga rozlana jest w sercach naszych przez Ducha Świętego, który jest nam dany“ (Rzym 5, 5).

W tym duchu pokory i ufności podejmujemy nasze modlitwy i uczynki w intencji jedności chrześcijan i w tym duchu udzielamy wszystkim naszego Pasterskiego Błogosławieństwa: w Imię Ojca i Syna i Ducha Świętego. Amen.

Warszawa, dnia 23 października 1968 r.

Podpisani:

Uczestnicy 111 Konferencji Episkopatu
Kardynałowie, Arcybiskupi i Biskupi

Zarządzenie: „Słowo Pasterskie Episkopatu Polski o dążeniu do jedności chrześcijan“ — na Tydzień Modłów o zjednoczenie chrześcijan — ma być odczytane w niedzielę dnia 19 stycznia 1969 r. we wszystkich świątyniach i kaplicach publicznych, diecezjalnych i zakonnych, na nabożeństwach przedpołudniowych i wieczornych, na których zbiera się większa liczba Wiernych.

(—) † *Wacław Skomorucha Bp*
Wikariusz Generalny

10

II INSTRUKCJA EPISKOPATU POLSKI O POSŁUGIWANIU SIĘ PRZEZ DUCHOWNYCH POJAZDAMI MECHANICZNYMI

Wobec coraz większego upowszechniania się motoryzacji i zmienionych warunków zachodzi potrzeba nowelizacji przepisów I Instrukcji Episkopatu z dnia 29. XI. 1959 r.

113 Konferencja Episkopatu postanowiła przeto wydać następujące przepisy normatywne:

1. Duchowni mogą nabywać i posługiwać się pojazdami mechanicznymi tylko za pisemnym zezwoleniem Diecezjalnej Władzy Duchownej.

2. Duchowny składający podanie o takie zezwolenie musi mieć moralną pewność, że nabyty przed niego pojazd mechaniczny nie będzie przedmiotem zgorszenia dla środowiska, ale zostanie uznany przez wiernych jako konieczna pomoc w pracy duszpasterskiej.

3. Dlatego to nabycie i używanie pojazdu mechanicznego powinno być podyktowane koniecznością lub potrzebami duszpasterskimi, a nie chęcią uprawiania turystyki, czy organizowania wyjazdów rozrywkowych.

4. Nie należy nabywać pojazdów luksusowych lub zbyt kosztownych, gdyż takie pojazdy nie są zazwyczaj konieczne do wypełniania zwykłych obowiązków duszpasterskich w granicach parafii.

5. Każdy kapłan prowadzący pojazd mechaniczny jest obowiązany w sumieniu dobrze znać i wiernie stosować się do przepisów drogowych. Nadto obowiązuje duchownego bardziej niż innych użytkowników dróg publicznych kultura jazdy. Zwiększająca się ilość pojazdów mechanicznych i wzmożony ruch na drogach stwarzają poważny problem nieszczęśliwych wypadków, wynikający nieraz z nieodpowiedniego stanu technicznego pojazdów, częściej jednak z niezajomości przepisów drogowych lub ich lekceważenia, a zwłaszcza brawury w jeździe.

Szczególnie należy zachować dozwoloną szybkość jazdy, która zawsze powinna być bezpieczna, tj. taka „aby kierujący mógł panować nad pojazdem“ (cfr § 24 Kodeksu Drogowego).

6. Wreszcie zabrania się duchownym przewożenia motocyklami czy skuterami niewiast i dzieci, a samochodami — podróżowania solus cum sola. W razie bowiem nieszczęśliwego wypadku, łatwo powstaje uraz do duchownych, wynikają roszczenia finansowe itd. Przede wszystkim jednak należy liczyć się ze zgorszeniem czy choćby z pozorami zła.

7. Władza Duchowna może odmówić zgody na nabycie i używanie pojazdu, gdy uzna za wskazane lub konieczne, ze względu na środowisko, w którym kapłan pracuje, lub ze względu na jego dobro duchowe. Władza Duchowna może cofnąć wydane pozwolenie, jeżeli duchowny nie zachowuje norm w niniejszej Instrukcji zawartych.

Warszawa, dnia 13. II. 1969 r.

Imieniem Konferencji Episkopatu
(—) † *Stefan Kardynał Wyszyński*
Przewodniczący

PRYMAS POLSKI

11

(Warszawa, 28. XII. 1968
N 3641/68/P
ad 270/66/P.

DECRETUM

Annuentes precibus Antistitum Poloniae, vigore specialissimarum facultatum a Sancta Sede Nobis tributarum, praesentibus litteris, attentis peculiariibus adiunctis, benigne prorogamus Decretum nostrum de die 22 mensis Ianuarii 1966 a. N 270/66/P., quo concessimus, ut in omnibus

ecclesiis paroecialibus Poloniae S. MISSA QUOTIDIANA DEFUNCTORUM
in cantu vel lecta — etiam in festis III classis ter in quavis hebdomada,
servatis ceteris omnibus praescriptis Novi Rubricarum Codicis, celebrari
possit. Praesenti Indulto valituro ad septennium.

(L. S.)

(—) † *Stefan Card. Wyszyński*

SEKRETARIAT PRYMASA POLSKI

12

Warszawa, dn. 15. XII. 1968.

N 3300/68/P.

KOMUNIKATY SEKRETARIATU O MIANOWANIU NOWYCH BISKUPÓW PRZEZ OJCA ŚWIĘTEGO PAWŁA VI

Ojciec Św., przychylając się do prośby Prymasa Polski, powołał do godności Biskupiej Ks. Dr Szczepana Wesołego, kapłana Diecezji Katowickiej, przebywającego w Rzymie. Nominat jest kanonicznie Sufraganem Gnieźnieńskim; jest przeznaczony do pracy wśród Polonii zagranicznej, do pomocy J. E. Ks. Biskupowi Władysławowi Rubinowi, Delegatowi Prymasa Polski do duszpasterstwa wśród Polonii zagranicznej.

Warszawa, dn. 22 grudnia 1968

N 3600/68/P

Ojciec Św. Paweł VI przychylił się do prośby J. E. Ks. Biskupa Jerzego Ablewicza, Ordynariusza Tarnowskiego, powołał Ks. Józefa Gucwę do godności biskupiej, ustanawiając go Sufraganem wymienionego Ordynariusza Diecezji Tarnowskiej.

N. 506/69/P.

Ojciec Św. Paweł VI przychylając się do prośby Księdza Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Prymasa Polski, powołał do godności biskupiej ks. dr Władysława Miziołka, rektora Wyższego Seminarium Metropolitalnego w Warszawie i kanonika Kapituły przy Bazylice Archikatedralnej św. Jana Chrzyciela w Warszawie. Elekt jest ustanowiony Biskupem Arcybiskupa Warszawskiego.

Warszawa, dn. 12 kwietnia 1969 r.

Nr 1000/69/P

Ojciec Święty Paweł VI, przychylając się do prośby Biskupa Lubelskiego Piotra Kałwy, powołał do godności biskupiej Ks. Dra Edmunda Ilcewicza i ustanowił go Biskupem Pomocnym Ordynariusza Lubelskiego.

LIST PASTERSKI BISKUPA PODLASKIEGO NA WIELKI POST 1969 R.

*Najmilsi Bracia w Kapłaństwie,
Bracia i Siostry w Chrystusie,
Ludu Boży Podlasia!*

W niektórych parafiach naszej Ojczyzny, przy okazji 40-godzinnego Nabożeństwa, odprawianego przed Srodą Popielcową, istnieje wzruszająca i wymowny zwyczaj. Kiedy mianowicie dobiega końca adoracja Najświętszego Sakramentu, po procesji i błogosławieństwie eucharystycznym odbywa się odsłonięcie obrazu względnie wizerunku Ukrzyżowanego Zbawiciela, a wierni obecni w kościele, z głębokim wzruszeniem i niejednokrotnie łzą w oku, podejmują pieśń wielkopostną: „Wisi na krzyżu, Pan Stwórca nieba, płakać, za grzechy człowiecze potrzeba”. Tymi słowy wytyczają sobie niejako program przeżywania Wielkiego Postu.

„Wisi na krzyżu Pan Stwórca nieba, płakać za grzechy człowiecze potrzeba” — słowa tej pieśni niechaj i nam, Najmilszy Ludu Boży Podlasia, wytkną i ułożą program godnego przygotowania się, przez cały okres Wielkiego Postu, do uczenia śmierci krzyżowej i Zmartwychwstania Syna Bożego, naszego Zbawiciela. A rozważania Jego cierpień niech nam ułatwią podjęcie potrzebnych umartwień, decyzji i nawrócenia.

Pismo święte, nauka Kościoła, Jego tyłowiekowe doświadczenie, a nawet przeżycia poszczególnych wiernych, świadczą o tym, jak wiele zawdzięczamy cierpieniom i bolesnej śmierci Chrystusa Pana, nie tylko w odniesieniu do zbawienia wiecznego, lecz także w perspektywie ziemskiej pielgrzymki całej ludzkości a nawet pojedynczych osób. Jest tedy rzeczą zupełnie zrozumiałą, że Kościół święty, Matka nasza, tak usilnie i na przeróżne sposoby, zachęca dzieci swoje do rozważania Jezusowej Męki. Przecież w każdej świątyni i kaplicy pozwala ustanawiać stacje Drogi Krzyżowej, a obchodzenie ich i rozważanie cierpień Zbawiciela obdarza różnymi łaskami; zatwierdza cudne, w Polsce ułożone i rozpozyszczone nabożeństwo „Gorzkich Zali” udzielając uczestnikom odpustu zupełnego; włącza rozmyślanie tajemnic bolesnych do różańca świętego; a nade wszystko uwielbia cierpienia swego Bolesnego Oblubieńca, odnawiając Jego Mękę w sposób niekrwawy, w każdej Mszy świętej.

Jeżeli zawsze mamy obowiązek słuchać Kościoła, wczuwać się w jego intencje i zamiary, to szczególnie teraz w okresie Wielkiego Postu spełniajmy życzenia duchowej Matki naszej i z głębokim wzruszeniem oraz z wdzięcznością wpatrujmy się w Krzyż i cierpiącego niegdyś na nim Boga-Człowieka. W każdy piątek wielkopostny śpieszmy gorliwie i ofiarnie na nabożeństwo Drogi Krzyżowej, czy mamy blisko czy też wypadnie nam pokonać większą odległość. Wędrując od Stacji do Stacji rozmyślajmy i przeżywajmy to, co wycierpiał Pan Jezus wynagradzając Ojcu za grzechy nasze i całego świata.

Ci zaś spośród nas, którzy muszą pozostać w domach, niechaj rozważają boleści Zbawiciela trzymając w rękę poświęcony wizerunek Ukrzyżowanego. W bardziej odległych wioskach zbierajmy się, zyczącajem ojców, w rodzinach, na wspólny śpiew „Gorzkich Zali”. Niech starsi swoją gorliwością zapalają młodzież i dzieci. Różaniec rodzinny wspólnie odmawiany winien również nam dawać okazję rozmyślenia, w tajemnicach bolesnych, o cierpieniach Syna Bożego za grzechy świata. Niech zatem

modlitwie ustnej towarzyszy obszerniejsze rozważanie tajemnic odczytywane z książeczek do nabożeństwa, a zwłaszcza z Pisma świętego.

A przede wszystkim zechcemy, w tym czasie, szczególniejszą uwagę zwrócić na Mszę świętą. Przecież Sobór Watykański II, w Konstytucji „O Świętej Liturgii“, tak o niej mówi: „Zbawiciel nasz podczas Ostatniej Wieczery, tej nocy kiedy został wydany, ustanowił eucharystyczną Ofiarę Ciała i Krwi Swojej, aby w niej na całe wieki, aż do Swego przyjścia utrwalił Ofiarę Krzyża i tak umiłowanej Oblubienicy Kościołowi powierzył pamiątkę Swej Męki i Zmartwychwstania“... (KL. 47).

Każdy chrześcijanin powinien pamiętać, że przez Sakrament Chrztu świętego wszedł w szczególny związek z Męką, śmiercią, pogrzebem i Zmartwychwstaniem Chrystusa Pana. Św. Paweł Apostoł tak to wyraża: „Czyż nie wiadomo wam, że my wszyscy, którzyśmy otrzymali chrzest zanurzając w Chrystusa Jezusa, zostaliśmy zanurzeni w Jego śmierć. Przyjmując więc chrzest zanurzający nas w śmierć, zostaliśmy razem z Nim pogrzebani po to, abyśmy i my wkroczyli w nowe życie — jak Chrystus powstał z martwych dzięki chwale Ojca“. (Rzym VI 3, 4).

Przeżywajmy tę prawdę głębiej i bardziej żywo w okresie Wielkiego Postu, biorąc ofiarniejszy i systematyczny udział w niedzielnej Mszy świętej. Trud z tym związany, drogę, może nawet dłuższą, do świątyni Pańskich, łączmy z drogą naszego Zbawiciela dźwigającego Krzyż na Kalwarię. A otaczając ołtarz Jego przypominajmy sobie: „Przebież to prawdziwe powtórzenie Ofiary Krzyża, wprawdzie w sposób niekrwawy lecz rzeczywisty, przez Chrystusa uwielbionego dokonane“.

Tutaj będziemy Jemu współczuć — tu uczmy się Jego kochać, z Nim pracować i z Nim cierpieć — brać udział w Jego pokucie, za innych i za siebie. Tutaj łatwiej zrozumiemy nakaz Chrystusa Pana, na początku Jego działalności ogłoszony: „Czas się wypełnił i bliskie jest królestwo Boże, nawróćcie się i wierzcie w Ewangelię“ (Mk 1, 15). Dobrą Nowinę o bliskim królestwie Bożym Pan Jezus ściśle łączy z wezwaniem do nawrócenia się, choćby to miało kosztować wiele trudu i zaparcia się siebie. Powiada bowiem na innym miejscu: „Jeśli kto chce pójść za mną, niech się zaprze samego siebie, niech weźmie swój krzyż i naśladuje mnie“ (Mt XVI 24).

On sam daje nam tego przykład spędzając 40 dni i 40 nocy na modlitwie i poście, w początkach Swojej publicznej działalności. Tę prawdę przypomni całemu Kościołowi Zastępca Jego na ziemi, Papież Paweł VI, w encyklice „Poenitemini“, 17 lutego 1966 r., pisząc: „Wszyscy wierni są zobowiązani na mocy prawa Bożego do praktykowania pokuty“.

Przejęcie się nakazem Chrystusa, powtórzonym przez Następcę św. Piotra, niechaj nas, zaprowadzi na rekolekcje wielkopostne! Weźmy w nich gorliwy udział! Pilnie słuchajmy nauk padających z ambony! Chętnie zastanawiajmy się nad prawdami i problemami poruszonymi w konferencjach! Wchodźmy w głąb naszych serc! Osądzajmy w świetle prawdy Bożej nasze życie i postępowanie! Przepraszajmy Boga! Nie lekajmy się i nie ociągajmy w przystępowaniu do konfesjonatu! Z żalem łączmy postanowienie i to szczegółowe, poprawy życia! To właśnie postanowienie mocne i szczerze jest chyba dla nas najtrudniejsze, a nie zaś wyznawanie grzechów.

Przemyślmy problem życia w łasce na codzien — na stałe; wytrwania w dobrem; wypełniania nakazów Bożych na każdy dzień! Będzie to wyrazem miłości do Chrystusa i znakiem obecności w nas Trójcy Przenajświętszej. Przecież Pan Jezus powiedział: „Jeśli mnie kto miłuje, będzie

zachowywał słowo moje, a Ojciec mój umiłuje go i przyjdziemy do niego i mieszkanie u niego uczynimy“ (Jan 14, 23). Często, choćby co-niedzielną Komunia święta i miesięczna spowiedź doda nam potrzebnych sił.

Od dawna chrześcijanie przywykli towarzyszyć Chrystusowi Panu, w Jego cierpieniach, przez osobiste, dobrowolne umartwienia. One ich, w pewnym stopniu, choćby bardzo małym, upodabniały do cierpiącego Zbawiciela, a Kościołowi wypraszały obfite łaski. I dzisiaj, zwracam się do Was, Ukochani Diecezjanie: Duchowni i Świeccy! Zechciejcie, w jakiś sposób, wziąć udział w umartwieniach Jezusowych. Może to będzie odmówienie sobie przyjemności zapalenia papierosa — popatrzenia na film czy widowisko telewizyjne — pójscie do teatru czy do kina. Nie wyobrażam sobie chrześcijanina czy chrześcijkanki, którzy by odważyli się brać udział w zabawach, tu czy tam urządzanych, jakby na szyderstwo z naszego nastroju powagi i współczucia cierpiącemu Bogu-Człowiekowi.

Wszyscy wierzący stanowimy jedną społeczność nazywaną Mistycznym Ciałem Chrystusa. Rządzi nami jakby pewne prawo organizmu, podobne do prawa naczyń połączonych, w fizyce. Dobroć, szlachetność jednych, wpływa na innych — (i odwrotnie) — nie tylko jako przykład i wzór, ale przede wszystkim jako wstawiennictwo wypraszające potrzebne łaski u Boga. Sw. Paweł tak o tym pisze: „Gdy cierpi jeden członek, współcierpią wszystkie inne członki, gdy jednemu członkowi okazywane jest poszanowanie, współradują się wszystkie członki“ (1 Kor 12, 26).

Stąd płynie jakaś konieczność, swoiste przynaglenie do umartwienia chrześcijan, na terenie naszej Ojczyzny, w zakresie picia alkoholu. Dziś jest to plaga, tym boleśnieszka, że wciągająca setki tysięcy ohrzczonech, naszych braci i naszych siostr, dająca wiele okazji do łamania prawa Bożego — dlatego Duch Święty powiada: „Nie łudźcie się... pijacy nie odziedziczą królestwa Bożego“ (1 Kor 4, 9, 10). Nic to dziwnego, bo nie ma już w nich miłości Boga, ani nawet najbliższych z rodziny, a tylko jakiś potworny i szkodliwy egoizm.

Tutaj nie ma dla nas miejsca na rozpaczliwe narzekania czy rzucanie gromów. Sąd zostawmy Bogu! A sami przez wyrzeczenie dobrowolne pragniemy Zbawicielowi wynagradzać. Niech skarbiec ofiar i wyrzeczeń wypełniają ci, którzy nigdy w życiu nie przebrali miary. Powiedzcie Najdrożsi, znieważanemu Jezusowi: „Aby wynagrodzić Tobie za pijaństwo i inne grzechy stąd płynące — braci i siostr — biednych Twoich dzieci, ja nawet kieliszka wódki nie wezmę do ust“.

Z pokorą i pewną nieustępliwością proszę Was Najmilsi Diecezjanie i zaklinam o taką postawę, a zwłaszcza Ciebie, Kochana Młodzieży, która potrafiś poświęcać się dla wspólnego i osobistego dobra. Już przecież w Ślubowaniach Jasnogórskich przyrzekliśmy Najświętszej Dziewicy, wydać śmiertelny bój narodowym wadom zepsucia obyczajów i pijaństwa. Słowa należy dotrzymać! „Lepiej nie ślubować, niż przyrzekłszy nie dotrzymać“ — ostrzega nas Pan Bóg.

A wreszcie pragnę zwrócić serca i oczy nasze ku Najświętszej Dziewicy, Matce Zbawiciela i naszej bolesnej Współodkupicielce. Jej to oddaliśmy się na własność w macierzyńską niewolę; Jej złożyliśmy nasze przyrzeczenia kiedy dziesięć lat temu nawiedziła Diecezję kopia Cudownego Obrazu, do Niej uciekamy się w przeróżnych potrzebach. Wypada zatem, abyśmy oglądając Ją pod Krzyżem Jezusowym dołożyli wysiłku, gorliwości i modlitwy, w okazywaniu wdzięczności Bogu oraz Jej za dzieło Odkupienia. Najlepszym codziennym wyrazem wdzięczności niech bę-

dzie praktykowanie dzieła miłości współbraci, za których umarł Chrystus, a którym Matką stała się Najświętsza Dziewica.

Serdeczną troską otoczmy potrzebujących! Niech Chrystus w ich osobach przyjmie od nas dar serca i ręki. Za wzorem Zbawiciela módlmy się za przeciwników! Uczmy się przebaczać naszym winowajcom! Wyciągijmy pierwszy dłoń ku błogosławionej zgodzie! Pracujmy nad pokojem w rodzinach! To nic, że to nas kosztuje. Posłuchajmy, jak Duch Święty przestrzega przed małodusznością w postawie chrześcijańskiej: „Jeszcze nie opieraliście się, aż do przelewu krwi, walcząc przeciw grzechowi“ (Hbr 12, 4).

Modlitwą złączoną z ofiarą obejmijmy potrzeby całego Kościoła; Ojca Świętego, Pawła VI; Jego troski i nadzieje, prace i cierpienie; Jego pragnienie — zwłaszcza przyjazdu do Polski na Jasną Górę oraz Jego radości. Módlmy się za Kościół Chrystusowy w naszej Ojczyźnie, w naszej Diecezji!

Tyle jeszcze byłoby do powiedzenia Wam, Najmilsi, ale wszystko obejmę słowami św. Pawła: „W końcu, Bracia, wszystko co jest prawdziwe, co godne, co sprawiedliwe, co czyste, co miłe, co zasługuje na uznanie: jeśli jest jakaś cnota i czyn chwalebny — to miejcie na myśli“ (Flp 4, 8).

Na to dzieło zbożne, z głębi serca błogosławię Wam: W Imię Ojca i Syna i Ducha Świętego. Amen.

(—) † Jan Mazur
Biskup Podlaski

Siedlce, w uroczystość Objawienia Najśw. Maryi Panny w Lourdes — 1969 r.

List niniejszy należy odczytać z ambon wszystkich kościołów i kaplic Diecezji Podlaskiej w niedzielę Pięćdziesiątnicy podczas wszystkich Mszy świętych.

(—) † Wacław Skomorucha
Wikariusz Generalny

14

URZĘDOWA WIZYTA W STOLICY APOSTOLSKIEJ (AD LIMINA SANCTORUM APOSTOLORUM)

*Umiłowani Bracia w Kapłaństwie!
Drogi Ludu Boży Podlasia!*

Pozwólcie Najmilsi, że w przynajmniej dużym skrócie, z powodu braku czasu, zapoznam Was z tym ważnym dla Diecezji naszej wydarzeniem, jakim była podróż Ordynariusza Diecezji do Stolicy Chrześcijaństwa, pielgrzymka do Grobów Apostolskich, wizyta złożona Ojcu Świętemu celem zdania sprawy ze stanu życia i pracy Biskupów, Kapłanów i Ludu Wiernego.

Po otrzymaniu paszportu i wykończeniu pilnych spraw diecezjalnych, serdecznie pożegnany przez Diecezjan w Katedrze Siedleckiej, zebranych 2. III. 1969 r. udałem się 4 marca br. samolotem do Italii.

Już nazajutrz złożyłem wizytę w Sekretariacie Stanu i wręczyłem tekst sprawozdania z życia Diecezji. W tym dniu odwiedziłem Bazylikę

św. Piotra kryjącą grób tegoż Apostoła. 7 marca odwiedziłem Bazylikę św. Pawła za murami i pomodliłem się przy grobie tegoż Apostoła. W sobotę zaś 8 marca złożyłem wizytę w Kongregacji dla Spraw Nauczania Katolickiego oraz w Kongregacji dla Biskupów. Tu, tam — byłem przyjęty ogromnie życzliwie. 11 marca zostałem przyjęty przez Prefekta Kongregacji dla Spraw Duchowieństwa. Nazajutrz 12 b.m. wziąłem udział w audiencji ogólnej, jakiej udziela Ojciec Święty co środę pielgrzymom przybyłym z Włoch i z najbardziej odległych krajów. Wtedy to na wstępie witając pielgrzymów Ojciec Święty wymienił obok Kardynała kanadyjskiego Roy i Arcybiskupa brazylijskiego, sekretarza Papieskiej Komisji „Iustitia et Pax” — Biskupa diecezji Siedleckiej w Polsce Jana Mazura przy ogólnym aplauzie oklasków ze strony uczestników audiencji.

Po przemówieniu swoim Ojciec Święty zaprosił Kardynała i nas Biskupów, abyśmy razem z Nim zbranim, udzieliли błogosławieństwa. Potem zaś zeszedł, by bezpośrednio z niektórymi porozmawiać. Gdy zbliżył się do mnie, powiedziałem po polsku: „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus“! Papież odpowiedział z miłym i serdecznym uśmiechem „Na wieki wieków!“ — „Ojciec Święty — rzekłem — jestem biskupem siedleckim z Polski“ — „A, dobrze — powiada chwytając mnie oburącz serdecznie za rękę — jutro lub pojutrze zobaczymy się u mnie“. „Dziękuję bardzo“! — odrzekłem.

Niestety inne jeszcze zadania wizytacyjne pozostawały do spełnienia i audiencja prywatna u Ojca Świętego odbyła się dopiero 27. III. br. Ukazała ona jeszcze bardziej dobroć i serdeczność Papieża w stosunku do Biskupów polskich i Biskupa Podlaskiego. Gdy bowiem w oznaczonej godzinie wszedłem do pokoju przyjąć, Ojciec Święty pierwszy powiedział po polsku: „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus“! Nie pozostawało mi nic innego jak odpowiedzieć: „Na wieki wieków“! i przywitać ucałowaniem dłoni Zastępcę Chrystusa na ziemi. Nastąpiły serdeczne zdania skierowane pod moim adresem, słowa radości, że przybyłem, że zdaję sprawę z naszej pracy, zapewnienia o modlitwie za nas. Gdy Ojciec Święty dopuścił mnie do głosu powiedziałem: „Ojciec Święty, pragnę złożyć w imieniu własnym, Księdza Biskupa Pomocniczego, całego Duchowieństwa oraz wszystkich Diecezjan Podlaskich szczerą i głęboką hołd Zastępcy Chrystusa, Następcy św. Piotra, widzialnej Głowie Kościoła Bożego; hołd połączony z zapewnieniem czci, synowskiej miłości oraz bezwzględnej wierności“.

Ojciec Święty podziękował, a następnie wskazując na egzemplarz „Sprawozdanie“ z życia i pracy Diecezji naszej, mówi: „Przeczytałem Twoje „Sprawozdanie“, jestem zadowolony z Waszej pracy, modlę się za Was i Wam błogosławię. Szczególnie błogosławię Waszej pracy, nad rodzinami. Powiedz rodzicom twojej diecezji, że im szczególnie błogosławię na życie chrześcijańskie i pracę nad wychowaniem religijnym młodzieży. Modlę się za nich. Powiedz to im“! — „Ojciec Święty, z najwyższą radością powiem“. — „Prosiłeś — mówi dalej Papież — o pewne łaski duchowe, bardzo chętnie udzieliłem — dokument odbierzesz sobie w Świętej Penitencjarii. Już wydałem odpowiednie polecenie, aby niektórym parafiom twojej Diecezji pewne dary przekazano“. — „Ojciec Święty, najserdeczniej dziękuję. Niech Bóg zapłaci. Mam jeszcze dalszą prośbę — powiadam — obchodzimy Jubileusz 150-lecia Diecezji Podlaskiej, centralnym uroczystościom będzie przewodniczył J. Em. Ksiądz Kardynał Prymas Polski“ — „Pozdrów Go serdecznie ode mnie“ — przerywa mi Papież. „Z najwyższą przyjemnością“ — odrzekłem. „Może Ojciec Świę-

ty — ciągnę dalej prośbę — byłby łaskaw skierować do nas okazyjnie słów kilkoro“? — „Bardzo chętnie“ — odpowiedział Papież Paweł VI i coś sobie zapisał.

Z kolei przedłożyłem jeszcze różne sprawy i ofiarowałem Papieżowi album przedstawiający pewne momenty z „Millenium“ Podlasia i adresy Duchowieństwa, Seminarium Duchownego, Rodziców, Młodzieży i Chóru Katedralnego. Ojciec Święty żywo się tym zainteresował. Oglądając fotografię Katedry naszej wyraził się: „Magnificio Duomo“ — „Wspaniały Kościół“.

A potem wspólna fotografia i błogosławieństwo Ojca Świętego dla Biskupa Diecezjalnego i Pomocniczego, dla Duchowieństwa i Zakonów, dla Rodziców, Młodzieży i działwy całej Podlaskiej Diecezji i znowu serdeczny ojcowski uśmiech i „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus“. Odpowiedziałem — „Na wieki wieków. Amen“!

Nie podaję, Najmilsi Diecezjamie, wszystkich szczegółów dla braku czasu i miejsca. Do spraw tych będę jeszcze często wracał i nawiązywał i przy różnych okazjach przekazywał szczegóły związane z danymi okolicznościami. To co usłyszeliście niech obudzi w naszych sercach gorące uczucia synowskiej wdzięczności ku Ojcu Chrześcijaństwa, umocni nas w wierności Stolicy Apostolskiej i zachęci do wzajemnej modlitwy za Następcę Sw. Piotra — Papieża Pawła VI na każdy dzień, a zwłaszcza podczas Diecezjalnego Dnia Modlitwy za Ojca Świętego, na Jasnej Górze, 14 i 15 kwietnia br. Tam bowiem Biskupi, Kapłani i Wierni Podlasia będą błagać Królowę Polski o wszystkie łaski potrzebne Papieżowi, a m. in. o to by przybył do naszej Ojczyzny — jak tego Sam pragnie.

Na koniec jednocząc się duchowo z błogosławieństwem, jakiego Diecezji Podlaskiej udzielił Papież — błogosławieństwu i Wiernym „W Imię Ojca i Syna i Ducha Świętego. Amen“.

† Jan Mazur bp

Zarządzenie: Powyższy komunikat Najdostojniejszego Arcypasterza należy odczytać z ambon w niedzielę 13 kwietnia w czasie wszystkich Mszy świętych.

W związku z „Dniami Modlitwy“ Diecezji naszej w intencjach Ojca Świętego na Jasnej Górze, polecamy odprawić w poniedziałek — 14 kwietnia br. wieczorem Mszę świętą z zaleconą „Modlitwą wiernych“ we wszystkich kościołach diecezjalnych i zachęcić wiernych do licznego udziału w tym nabożeństwie.

Siedlce, dnia 9 kwietnia 1969 r.

Ks. Stanisław Olechowski
Wikariusz Generalny

15

NOMINACJE I ZMIANY WŚRÓD DUCHOWIEŃSTWA

Mianowani:

- J. E. Ks. Biskup Wacław Skomorucha, Sufragan podlaski, Wikariuszem Generalnym.
- Ks. infułat Stanisław Olechowski, dotychczasowy kanclerz Kurii, drugim Wikariuszem Generalnym.
- Ks. kan. dr Edmund Barbasiewicz, dotychczasowy wicerektor Wyższego Seminarium Duchownego, kanclerzem Kurii.

- Ks. dziekan Bolesław Krępla, kanonikiem honorowym Kapituły Katedralnej Podlaskiej.
- Ks. kan. dr Emil Kodym, dotychczasowy notariusz Sądu i Kurii, obrońcą wężła małżeńskiego i promotorem sprawiedliwości.
- Ks. mgr Józef Guzowski, dziekanem dekanatu adamowskiego.
- Ks. mgr Marian Podstawka, dziekanem dekanatu domanickiego.
- Ks. mgr Henryk Majewski, dziekanem dekanatu janowskiego.
- Ks. kan. mgr Marian Piotrowski, dziekanem dekanatu ryckiego.
- Ks. mgr Jan Kurek, dziekanem dekanatu sterdyńskiego.
- Ks. Stanisław Rychlik, wicedziekanem dekanatu sokołowskiego.
- Ks. dr Edward Jurzysta, wicedziekanem dekanatu siedleckiego.
- Ks. Franciszek Geniusz, wicedziekanem dekanatu garwolińskiego.
- Ks. Romuald Michalczyk, wicedziekanem dekanatu łosickiego.
- Ks. Henryk Bujnik, wicedziekanem dekanatu węgrowskiego.
- Ks. Roman Rosiński, wicedziekanem dekanatu włodawskiego.
- Ks. Mieczysław Łuszczynski, wicedziekanem dekanatu wisznickiego.
- Ks. Jan Bogusz, wicedziekanem dekanatu parczewskiego.
- Ks. Zdzisław Ciok, wicedziekanem dekanatu międzyrzeckiego.
- Ks. Jan Siekierko, wicedziekanem dekanatu ryckiego.
- Ks. Mieczysław Marczuk, administratorem parafii Uścimów.
- Ks. Edward Stefaniak, administratorem parafii Polskowola.
- Ks. dr Kazimierz Białecki, korespondentem diecezjalnym.
- Ks. mgr Edward Lipiński, administratorem parafii Hanna.
- O. Franciszek Sliwa, dotychczasowy wikariusz parafii Wola Gułowska, administratorem teje parafii.
- Ks. Jan Gogłoz, kapelan powiatowego szpitala w Białej Podlaskiej, administratorem parafii Rokitno.
- Ks. Mieczysław Chaciński, kapelanem powiatowego szpitala w Białej Podlaskiej.
- Ks. Stanisław Łupież, kapelanem powiatowego szpitala w Łukowie.
- Ks. mgr Zbigniew Szczepańczuk, wikariuszem parafii Narodzenia NMP. w Białej Podlaskiej.
- Ks. mgr Jan Daniłko, notariuszem Sądu Duchownego.
- Ks. Stanisław Burzec, wikariusz parafii Wytyczno, administratorem teje parafii.
- O. Urban Drożdż, kapucyn, wikariuszem filii duszpasterskiej Serpelice.
- O. Maksymilian Macioszek, kapucyn, wikariuszem parafii św. Anny w Białej Podlaskiej.
- Ks. Henryk Nadrowski, marianin, wikariuszem parafii Skórzec.

Przeniesieni:

- Ks. kanonik Waclaw Pieniak, administrator parafii Janów Podlaski, na proboszcza (wikariusz aktualny) parafii katedralnej w Siedlcach.
- Ks. mgr Henryk Majewski, administrator parafii św. Józefa w Międzyrzecu Podlaskim, na administratora parafii Janów Podlaski.
- Ks. Jan Socha, administrator parafii Ryki, na administratora parafii św. Józefa w Międzyrzecu Podlaskim.
- Ks. Julian Joński, administrator parafii Zembry na administratora parafii Ulan.
- Ks. Władysław Sledziwski, administrator parafii Adamów, na administratora parafii Sarnaki.
- Ks. kanonik dr Henryk Ćwikliński, administrator parafii Wytyczno, na administratora parafii Piszczac.

- Ks. Wacław Drużba, administrator parafii Rokitno, na administratora parafii Wodynie.
 Ks. Mieczysław Romańczuk, wikariusz parafii Piszczac, na wikariusza parafii Kock.
 Ks. Jan Stolarczyk, wikariusz parafii Sarnaki, na wikariusza parafii Piszczac.
 Ks. Jerzy Zychora, wikariusz parafii Narodzenia N.M.P. w Białej Podlaskiej, na wikariusza parafii Ostrów Lubelski.
 Ks. Zygmunt Okła, wikariusz parafii Grębków, na wikariusza parafii Kąkolewnica.
 Ks. Czesław Maziejuk, wikariusz parafii Korytnica k. Garwolina, na wikariusza parafii Suchożebry.
 Ks. Henryk Kałużny, wikariusz parafii Sobienie Jeziory, na wikariusza parafii Korytnica k. Garwolina.
 Ks. Józef Mironiuk, wikariusz parafii Radzyń Podlaski, na wikariusza parafii Sarnaki.

Zwolnieni:

- J. E. Ks. Biskup Wacław Skomorucha, na własną prośbę, z urzędu proboszcza parafii katedralnej w Siedlcach.
 Ks. kanonik Stanisław Zarębski, na własną prośbę, z urzędu proboszcza parafii Łaskarzew, przeniesiony w stan spoczynku.
 Ks. Władysław Sledziewski — z urzędu dziekana dekanatu adamowskiego,
 Ks. Jan Socha — z urzędu dziekana dekanatu ryckiego.
 Ks. kanonik Wacław Pieniak — z urzędu dziekana dekanatu janowskiego i z obowiązków wizytatora diecezjalnego parafii dziekańskich.
 Ks. kan. dr Emil Kodym z urzędu sędziego prosynodalnego.
 O. Tadeusz Zieliński, z urzędu administratora parafii Wola Gułowska.
 O. Seweryn Krajenta, kapucyn, z urzędu wikariusza filii duszpasterskiej Serpelice.
 Ks. Czesław Poloczek, z urzędu wikariusza parafii Skórzec.

16

REKOLEKCJE DLA KAPŁANÓW

W Seminarium Duchownym w Siedlcach odbędą się rekolekcje dla kapłanów w dwóch seriach:

1. Pierwsza seria od 24 do 28 czerwca br. Początek rekolekcji 24 czerwca o godz. 20, zakończenie 28 czerwca w godzinach rannych.

Na termin powyższy zostają wezwani następujący kapłani:

Andrzejuk Józef	Czajkowski Eugeniusz
Andrzejewski Wacław	Dawidczyk Adam
Bloch Józef	Domański Zdzisław
Bogusz Jan	Daniłko Jan
Borkowski Zdzisław	Dudka Franciszek
Byczyński Stanisław	Filaber Tadeusz
Bujalski Józef	Frączek Roman
Borkowski Jan	Gajowniczek Stanisław
Ceptowski Stefan	Głowa Wincenty
Czajka Jan	Hołuj Wacław
Czerwiński Czesław	Iwaniuk Jan
Chlebek Jan	Jaszewski Julian

Joński Julian	Piskozub Piotr
Jurzysta Stanisław	Popiołowski Piotr
Klimczyk Mieczysław	Pilipiuk Jan
Konopiaty Jan	Ruszkiewicz Henryk
Kot Aleksander	Rokita Feliks
Kukawski Marian	Samulak Jan
Kurdziałek Edward	Skolimowski Edward
Kurek Stanisław	Skorodziuk Mieczysław
Liszewski Henryk	Sopyła Ignacy
Lukaszuk Jan	Stefaniak Edward
Mazurek Czesław	Stokowski Marceli
Marezuk Mieczysław	Syczewski Roman
Matyska Eugeniusz	Szuciak Mieczysław
Michalczyk Romuald	Sroka Edmund
Mosak Leopold	Szulak Franciszek
Mućka Stanisław	Urban Jan
Miłosz Jan	Woroszyłow Antoni
Mironiuk Józef	Wojtkowicz Tadeusz
Niewiatowski Wacław	Wyszyński Bronisław
Olszewski Stanisław	Wakulski Stanisław
Paduch Antoni	Zawistowski Andrzej
Piec Andrzej	Zwierzykowski Władysław
Pietrzak Władysław	Żeleźnik Stanisław
Piętka Stefan	

2. Druga seria od 7 do 11 lipca br. Początek rekolekcji 7 lipca o godzinie 20, zakończenie 11 lipca w godzinach rannych.

Abramczuk Stanisław	Kardas Henryk
Bąk Czesław	Kopyść Władysław
Bieńkowski Zbigniew	Kornilak Aleksander
Białecki Tadeusz	Krasowski Antoni
Bogusz Stanisław	Krawczyk Marian
Bujnik Henryk	Królikowski Zygmunt
Chaciński Mieczysław	Krzyżanowski Władysław
Chojniak Lucjan	Kuć Władysław
Cybuła Stanisław	Kusyk Konstanty
Chmielewski Józef	Karwowski Stefan
Czajka Wacław	Lech Marian
Chaber Zbigniew	Leszczyński Franciszek
Ciołek Czesław	Leśniewski Feliks
Domański Michał	Lipka Zygmunt
Fulara Jan	Liszewski Henryk (iunior)
Frańczuk Józef (senior)	Lipniacki Mieczysław
Fiedorczuk Jan	Lupież Stanisław
Gomółka Jan	Matysiak Zygmunt
Góralczuk Sergiusz	Mazur Jan
Iwańczuk Bernard	Miazio Jerzy
Jakoniuk Stanisław	Milanowski Jan
Karaczewski Stanisław	Miszczuk Józef
Kamiński Ryszard	Markowski Norbert Stanisław
Kałużny Henryk	Maciąg Adolf
Kapłan Jan	Miłosz Jan

Odziemczyk Józef
Ołdakowski Franciszek
Patejuk Stefan
Petrykowski Eugeniusz
Perz Roman
Piotrowski Marian
Podstawka Marian
Pogorzelski Czesław
Przybyś Edward
Potapczuk Janusz
Raboszuk Jan
Romańczuk Mieczysław
Ryder Leon

Sawicki Karol
Sitniczuk Stanisław
Socha Jan
Szajda Józef
Sydor Leon
Stolarczyk Jan
Walo Eugeniusz
Wierzchowski Michał
Wałuszko Edmund
Zabielski Piotr
Zubko Paweł
Zychora Jerzy
Zdunek Kazimierz

Wszyscy inni kapłani, stosownie do statutu 84, 1-o obowiązani są do odprawiania rocznych rekolekcji — przez całe trzy dni — w jednym z domów zakonnych w diecezji lub poza diecezją i złożenia w Kurii za pośrednictwem swych księży dziekanów, odpowiednich zaświadczeń (ob. statut 72, 1-0). Kapłani pragnący odprawić rekolekcje w Seminarium Duchownym w terminach wyżej podanych, winni powiadomić wcześniej Kurie.

Siedlce, dnia 8 marca 1969 r.

(—) † *Wacław Skomorucha Bp*
Wikariusz Generalny

17

EGZAMINY KAPLAŃSKIE W ROKU 1969

Egzamin ad beneficia curata

W myśl statutu 90 Synodu Diecezjalnego odbędzie się w gmachu Kurii Biskupiej w Siedlcach w dniach od 9 do 11 września 1969 r. od godziny 10 egzamin z całości prawa kanonicznego i historii Kościoła — podług programu zobacz: Wiadomości Diecezjalne Podlaskie 1958 r. Nr 2, str. 72—77.

Do złożenia powyższego egzaminu zostają wezwani następujący Księża:

Dnia 9 września:

Ks. Stanisław Bogusz	Ks. Wincenty Pludowski
Ks. Antoni Krassowski	Ks. Stanisław Żeleźnik
Ks. Kazimierz Marciszewski	Ks. Jan Stolarczyk

Dnia 10 września:

Ks. Józef Oleszczuk	Ks. Czesław Czerwiński
Ks. Franciszek Szulak	Ks. Józef Frańczuk
Ks. Michał Domański	

Dnia 11 września:

Ks. Zdzisław Zielonka	Ks. Jan Potapczuk
Ks. Stanisław Gałecki	Ks. Wojciech Burkat

Egzaminy wikariuszowskie

W myśl statutu 89 Synodu Diecezjalnego odbędzie się w Kurii Biskupiej w Siedlcach w dniach od 12 do 19 września 1969 r. od godziny 10 egzaminy wikariuszowskie.

Egzamin III

Z teologii moralnej fundamentalnej i specjalnej, podług programu — zobacz: Wiadomości Diecezjalne Podlaskie 1958 r. Nr 2, str. 77—78 oraz z liturgiki, której program obejmuje:

1. Konstytucja o Liturgii Świętej — z 4. XII. 1963 r.
2. Pierwsza Instrukcja o należyтым wykonaniu Konstytucji o Liturgii Świętej — z 28. IX. 1964 r.
3. Druga Instrukcja Świętej Kongregacji Obrzędów o należyтым wykonaniu Konstytucji o Liturgii Świętej — z 4. V. 1967 r.
4. Instrukcja o Kulcie Tajemnicy Eucharystycznej — z 25. V. 1967 r.
5. Zarządzenia Komisji Liturgicznej Episkopatu w sprawie odnowy liturgicznej w Polsce.

Do złożenia powyższego egzaminu zostają wezwani następujący Kapłani:

Dnia 12 września

Ks. Kazimierz Potiopa	Ks. Waclaw Niewiatowski
Ks. Henryk Kałużny	Ks. Piotr Kowalski
Ks. Stanisław Kondeja	Ks. Bronisław Charyton

Dnia 13 września

Ks. Jan Borkowski	Ks. Jan Miłosz
Ks. Andrzej Marcisz	Ks. Feliks Rokita
Ks. Ryszard Kamiński	Ks. Jan Pilipiuk

Egzamin II

Z teologii dogmatycznej fundamentalnej i specjalnej oraz z teologii pasterskiej według programu — zobacz: Wiadomości Diecezjalne Podlaskie 1949 r. Nr 12, str. 90—93 oraz dokumenty soborowe Vaticanum II dotąd opublikowane, a zwłaszcza Konstytucja o Kościele „Lumen Gentium“, dekret o Ekumenizmie i dekret o Kościołach Wschodnich oraz o Źródłach Objawienia i deklaracja o wolności religijnej. Dokumenty powyższe należy przedstawić w streszczeniu na piśmie.

Do złożenia powyższego egzaminu zostają wezwani następujący Kapłani:

Dnia 15 września

Ks. Jan Chandjuk	Ks. Stanisław Jałtuszyk
Ks. Czesław Ciołek	Ks. Eugeniusz Walo
Ks. Jan Raboszuk	Ks. Stanisław Markowski

Dnia 16 września

Ks. Waclaw Czajka	Ks. Jan Kapłan
Ks. Stanisław Abramczuk	Ks. Jan Liwak
Ks. Zdzisław Domański	Ks. Marian Mitura

Dnia 17 września

Ks. Franciszek Oleksiuk	Ks. Stanisław Wakulski
Ks. Waclaw Proniewicz	Ks. Tadeusz Wojtkowicz
Ks. Marian Pyrka	Ks. Piotr Zabielski

Egzamin I

Z Pisma Świętego Starego i Nowego Testamentu oraz z homiletyki podług programu — zobacz: Wiadomości Diecezjalne Podlaskie 1949 r. Nr 1—3, str. 29—32.

Do złożenia powyższego egzaminu zostają wezwani następujący Księża:

Dnia 18 września

Ks. Tadeusz Kot
Ks. Adolf Maciąg
Ks. Tadeusz Fatyga

Ks. Jan Jaworski
Ks. Marian Korniluk

Dnia 19 września

Ks. Kazimierz Matwiejuk
Ks. Krzysztof Mućka

Ks. Andrzej Olszewski
Ks. Wiesław Wyrzykowski

Wszyscy kapłani wyznaczeni i na egzamin ad beneficia curata i na egzamin wikariuszowski, powinni należycie przygotowani przybyć na egzamin w terminie wyznaczonym i egzaminu nie odkładać; dostarczyć na piśmie jedno kazanie.

Tematyka kazań na rok 1968/69, „Rok umocnienia skarbu wiary“ przedkłada kaznodziejom obowiązek pouczenia słuchaczy o Osobie i roli Chrystusa w Kościele, oświetlając ją jak najobficiej dokumentacją soborową.

Dlatego należy opracować jeden z podanych niżej tematów:

1. Sens życia w Jezusie Chrystusie.
2. Chrystus dawcą pokoju.
3. Wzorowe życie chrześcijanina.

(—) † *Wacław Skomorucha bp*
Wikariusz Generalny

18

WIZYTACJE KANONICZNE W 1969 R.

J. E. Ksiądz Biskup Ordynariusz przeprowadzi wizytacje kanoniczne kościołów i parafii w następujących dekanatach:

1. W dekanacie Łosickim:

Kornica od 26 do 28 kwietnia,
Łuzki od 28 do 29 kwietnia,
Próchenki od 29 do 30 kwietnia,
Łosice od 11 do 13 maja,
Hadynów (z dojazdem do Mszanny) od 13 do 15 maja,
Huszlew (z dojazdem do Makarówki) od 18 do 20 maja,
Mostów od 20 do 21 maja,
Platerów od 24 do 25 maja.
Sarnaki od 25 do 27 maja.
Górki (z dojazdem do Szpaków) od 1 do 3 czerwca.
Chłopków od 3 do 4 czerwca.
Rusków od 5 do 6 czerwca.
Łysów od 6 do 7 czerwca.
Niemojki od 7 do 9 czerwca.

Konferencja powizytacyjna odbędzie się w Niemojkach 9 czerwca 1969 r.

2. W dekanacie Żelechowskim:

Żelechów od 14 do 16 czerwca,
Huta Dąbrowa od 5 do 6 lipca.
Wandów od 16 do 17 czerwca.
Okrzeja od 28 do 30 czerwca,
Miastków od 6 do 8 września,

Zwola od 8 do 9 września,
Stoczek Łuk. od 13 do 15 września.
Wilczyska od 15 do 17 września.

Konferencja powizytacyjna odbędzie się w Wilczyskach 17 września 1969 roku.

3. W dekanacie Janowskim:

Pratulín od 20 do 21 września,
Rokitno od 21 do 22 września,
Klonownica od 22 do 23 września,
Komarno od 23 do 24 września,
Janów Podl. od 28 do 30 września.

Konferencja powizytacyjna w Janowie Podlaskim 30 września.

J. E. Ksiądz Biskup Sufragan przeprowadzi wizytacje kanoniczne kościołów i parafii w następujących dekanatach:

1. W dekanacie Łukowskim:

Grzędówka od 26 do 27 kwietnia.
Tuchowicz od 27 do 28 kwietnia.
Jeleniec od 28 do 29 kwietnia.
Jedlanka od 29 do 30 kwietnia.
Łuków Przem. P. od 17 do 19 maja.
Stanin od 19 do 21 maja,
Trzebieszów od 24 do 26 maja,
Zembry od 26 do 27 maja,
Celiny od 27 do 28 maja,
Zofibór od 28 do 29 maja.
Zarzec od 1 do 3 czerwca.
Łuków — Podw. Św. Krzyża od 7 do 10 czerwca.

Konferencja powizytacyjna odbędzie się w Łukowie 10 czerwca 1969 r.

2. W dekanacie Sterdyńskim:

Kosów od 14 do 16 czerwca,
Ceranów od 16 do 18 czerwca,
Skibniew od 23 do 30 czerwca,
Grodzisk od 6 do 7 września,
Zembrów od 7 do 8 września,
Seroczyn Sterd. od 8 do 9 września,
Sterdyń od 13 do 16 września.

Konferencja powizytacyjna odbędzie się w Sterdynie 16 września 1969 r.

3. W dekanacie Janowskim:

Konstantynów (z dojazdem do Horoszek) od 20 do 23 września,
Gnojno od 23 do 24 września,
Serpelice od 24 do 25 września.

Na czas wizytacji kanonicznej obowiązuje Instrukcja Synodalna z uwzględnieniem późniejszych Zarządzeń Władzy Diecezjalnej.